

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

5.2. sz. melléklete: Tartalmi kivonat (absztrakt)

A fonológiai tudatosság és az olvasási készség összefüggésének vizsgálata egy többségi általános iskola első osztályában

Kovács Virág Lea

Gyógypedagógia BA szak, Nappali tagozat, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék

Belső témavezető: Dr. Szili Katalin, egyetemi adjunktus, Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék

A fonológiai tudatosság egy olyan kognitív funkció, melynek fejlettségi szintje fokozottan befolyásolja az olvasási készséget, kifejezetten az olvasástanulás időszakában. Ezért szükséges kiemelt figyelmet szentelnünk – kifejezetten logopédusként - óvodáskorban és az olvasástanulás megkezdése előtt a fonológiai tudatosság fejlesztésére.

Kutatásom célja az olvasás sikerességét nagy mértékben meghatározó fonológiai tudatosság vizsgálata, és az eredmények összehasonlítása az olvasási készséggel egy többségi általános iskola első osztályos tanulói között.

Vizsgálatom egyaránt kvalitatív és kvantitatív jellegű, melyet két mérőeszköz használatával készítettem el. Egyik eleme a *Jordanidisz Ágnes* által kidolgozott Fonológiai Tudatosság Teszt volt, amit az intézmény tanulóival vettem fel témavezetőm irányítása és ellenőrzése által, továbbá még egy papír alapú háttérkérdőívet töltöttem ki a szülőkkel, ami a tanulók fonológiai tudatosságát és olvasási teljesítményét befolyásoló háttértényezőinek feltárására irányult.

Ezt követően megkértem a tanulók magyar nyelv és irodalom tanárát, hogy szubjektív véleménye alapján 1-5-ig terjedő skálán értékelje a tanulók olvasási teljesítményét, majd a Fonológiai Tudatosság Teszt pontszámait alapján én is adtam egy jegyet 1-5-ig terjedő skálán a tanulóknak. A továbbiakban az egyes tanulók által kapott eredményeket összehasonlítottam a pedagógusuk által adott olvasási jegyekkel, és a teszt alapján adott saját jegyeimmel, hogy lássam: a fonológiai tudatosság állapota valóban korrelál-e az olvasási teljesítménnyel.

Végül megvizsgáltam a tanulók eredményeinek háttérében húzódó szociális miliőt és szocioökonómiai státuszt a szülők által kitöltött kérdőívekkel. A papír alapú szülői kérdőívekből nyert válaszokat összevettem a Fonológiai Tudatosság Teszten kapott eredményekkel, hogy a kutatási kérdéseimre választ kaphassak.

A teszt által kapott és a magyar nyelv és irodalom tanár által adott jegyek alapján elmondható, hogy azoknak a tanulóknak, akik a Fonológiai Tudatosság Teszten jobban teljesítettek, az olvasási készségük is jobb, és azok a tanulók, akik a teszt alapján is rosszabb eredményt értek el, az olvasása is gyengébb.

A szülői kérdőívek alapján az olvasáselsajátítás meghatározó tényezőjeként determinálnám az olvasás otthoni gyakorlását, valamint a gyermekkorban való meseolvasást a gyermeknek. Mindemellett negatív hatással bír az olvasáselsajátításra és a fonológiai tudatosság fejlettségére a korai életkorban történő digitális eszközök használata, az olvasás gyakorlásának elhanyagolása, továbbá az családi szociális milió, beleértve a szülők és/vagy családtagok iskolázottságát.

Kutatásom alátámasztja azt az elméletet, hogy a fonológiai tudatosság az egyik meghatározó eleme a sikeres olvasástanulásnak és a sikeres olvasóvá válásnak.

Vizsgálatom eredményei további kutatási kérdések megfogalmazására, feladatok és újabb irányvonalak kijelölésére adnak lehetőséget.